

اویں بشتمی سنه
نومبر ۱۱ (۸۸)

تُورک تاریخ انجمنی

اپریل
۱۳۴۱

مجموعہ عہدی

معرضات

(اونتھی صایبدن مابعد)

بوراده هان بر قشله بناسنه و حاجيلر و تيك واکباز ناچيملىرى برلشىرى ياهرك
مجددأ تشکيل اولنار قضا مرکزى اولىق اوزره قىشله يانشە برقاج يوز خانەلك بىر
قصبه انسانىه باشلاندى وبورايە ابتدا خاصە طابورلىرى آياق باصمىن اولدىيەندىن خاصە
قضاسى تسمىه اولندى . و نواحى ئىثلەنك مقدار نفوسته كوره هەبرىتك حصەسنه
اصادت ايلەجىك قدرخانەلر تفریق و تنزيل ايلە قصبهده اوچ محلە تشکيل اولىسى
ايجون لازم كىنلاره امر ويرلىدى .

خاصە قصبه سىنك موقۇي مەرعىشە اون بشن و بىلانه اون ايڭى ساعت اولوب
بىلان ايلە اسڪندرۇن آرمىسىدە اوچ ساعتىك مساۋە اولمۇغە خاصە قصبهسى
اسڪندرۇندا مەرعىشە كىدىن جادە اوزىزىنە و تام يارى يۈلەتە واقعىدر .

خاصە قضاسىنك هەقرېيە سىنە اصولى وجهە مختارلۇر انتخاب ايتىرىلدى . و اوچ
ناچىئەنک ايلەر كىنلارنىڭ بىر وارمىنى طائە سىنەن بىر كە جىعا درت اعضادىن مرکب
بر قضا مجلسى تشکيل و مقدار كىفaiيە عساكىر ضبطىيە ترتىب و قضا مدیرى تعىين
اولندى و بر نائب كوندرلىسى ايجون درسعادەتىنە قىلىنى . و كەل سرعت ايلە اوچ
ناچىئەنک نفوسى تحرىر اولنەرق استان اربابى بالتفريق پىدر و ساڭر اقراپالىيە بىرابىر
حىزىرالىك اوائلنەدە اردو كاهە كىتورىلوب قىرعەلىرى چىكلىدى . فقط حاجيلر ناچىئە سىنك
ذروة جىلدە متوطن اولان قره فقىلى عشىرىنى مناعت موقۇيەلىرىنە كۆكىنەرك قىرعە
دعوتىنە اجابت ايلەيىب پاشو بىك دە اظهار عجز ايتىدىكىنەن ميرالاي ابراهىم بىك
قومانىدە سىلە كىچەلىن سوق اولنار بىر قاج طابور پىادە عساكىر شاھانە قره فقىلى
عشىرىنى ساكن اولدۇقلۇرى ذروة جىلدە چىقوپ بوراسى اردو كاهە سكز ساعتىك
مسافە اولدىيەنلىك حالىدە على الصباح بىقىتە عشىرىت مىرىمەي باصرىق اكتىرىنى اخذ ايلە
اردو كاهە كىتوردىكىنە هنوز اخشم اولماشىدى و الدە ايدىلەن استان عسکریملىرى

نفریق ایله قرعه یه ادخال او نهشتر ایدی. فرقه اصلاحیه ایکی آتش آره سنده ایکن بوقوعه کرد طاغنک الله چکمسنه و کلیس یولنک آچلمسنے بادی او ملشدر.

شویله که بوقوعه نواحی ساڑه خلقنہ دهشت ویرمش اه لدیندن دلی خلیل ارتق کرد طاغنده طوره میوب کاور طاغنک جانب شر قیستنده واقع کر کوتلی ناحیه سنک ایچرو سنده او لاشلی طاغنگی ارمه سننه صو قلمش فوق العاده مناعت ایله معروف او لان قیا باشی قریه سنه چکمشدر.

بونک اوزرینه ذاتادلی خلیلک اوضاع نابجا و اطوار خودسرانه سنندن دلکیر او لان کرد طاغنی اغالری اردو کاهه کلوب کیتمکه باشلا دیلر بوصور ته کرد طاغنی الله چکھرک کلیس اوزرندن حلبه کیدیلوب کنور اولدی.

ریحانیه اتلوری خط رجعتمی محافظه ایدرک اسکندرون ایسکله سنندن هر کون لو از ما تمز کلکدھ او لدینی حالدھ بوجه له کلیس طریقی دخنی آچینجھ جلدین هرشی جلب ایدیلور اولدی. و کرد طاغنی آ غالری ویرکو بقايلربنھ محسوب او لق او زره پیدرپی فرقه اصلاحیه یه ذخیره و حیوانات کتورمکه و حلب و عینتار و کلیس تجاري کلوب کیتمکه باشلا دیلر. الحال صاغ طرفز آجلدی. مشغولیتمز کاور طاغنھ منحصر قالدی.

کرد طاغنده عنزیه نامیله بر قضا تشکیل او لندی واوراده اصلا خرسitan او لمدیندن مجلس اعضالری هپ کرد اغالرندن انتخاب قیلندي.

کرد طاغنی اغالری بر عشیرت کتخدالری او لوب مجلس اعضا لئی کبی بر مأموریته قایرلنه حاللرندن خوشندو او له رق دلی خلیلک حکم خودسرانه می اتندن چیقوب احکام قانونیه یه تابع بر قضا مدیرینک معیت و رفاقتنه کیرمکدن متفر او لیلوب دولته حسن خدمت ایلیه جکلری سیاق حاللر مدن آکلاشمیشیدی.

حاجیل و تیک وا کباز ناحیه لری بکلرینه کلنجھ بونلر او ته دنبرو بر دره بکی او لوب ناحیه لرندھ حکمدار مستقل کبی خودسرانه حکومته و واردات محلیه بی دیلکلری کبی قبض و صرفه آ لشمشلر ایدی. شویله که ناحیه لرینک ویرکولری ن تحصیل ایدوب او نده برینی صانکه دولته مطیع او لدقانی ایشات ایچون مرعش مال صندوغنھ ارسال ایله باقیسنى امور ذاتیه ترینه صرف ایدرلر دی. وا وج ناحیه دن سنوی ایکیوز الی غروش بدل عشر ویرلر دی. حالبوکه کچن سنه محمد بک مرعش

متصر فلاغی طرفدن مدیر نصب اولنوب تیک واک باز حصه‌سی اوله‌رق بشیوز غروش عدد اغام رسی تحصیل اولنیش ایسه‌ده پاشو بک اکا اطاعت ایلدیکندن حاجیلر ناحیه‌سی حصه‌سی تحصیل اولنه‌مامشیدی . بو اوچ ناحیه‌نت اعشار ورسومی ایسه بركای مبلغ اوله‌جفی بالمعاینه معلوم اولشدر .

بویله حکومت خودسرانه الشمش اولان بکلرک قضا مدیرلرینه انقاد اینتری کندولرینه پک کوج کله‌جکنندن و کندولری هضم ایسه بیله اندره منسو و متخصص اولنلر کندولری راحت برآقیه‌جفلری درکار اولدیگندن کندولرینک آخر محله نقل خانه ایستدیرملری لازم کله‌جکی مرسل زاده واسطه‌سیله پاشو بک افاده و تفهم اولنقدده اوده بوکا حق ویرمش و محمد بک بروجهله کندو-نه ترجیح اولنامق وانک حقنده نه معامله اولنورسه کندی حقنده دخنی عیناً اجرا اولنق شرطیله هر نامر ایدیلور و نه طرفه کوندریلور ایسه راضی اوله‌جفی بیان اینشیدی . بناءً علیه محمد بک ایله پاشو بک فید حیات شرطیله شهریه ایکشیر بیک غروش معاش ذاتی تحصیص و محمد بک روم قلعه قضاسی مدیرلکننه و پاشو بک البستان قضایی مدیرلکننه تعین ایله کندولرینه رتبه دخنی ویریله‌جکی وعد اولنی .

دیکر نواحی ثله بکلرینه دخنی مناسب مقدار معاش ذاتی تحصیص قیلیندی . بروجهله معاش ذاتی تحصیصی ماؤنیت عیندانه من داخننده اولملقه اصحابه سند وقت اولنق اوزره بیورلابیلر ویریلور و بو بیورلابیلر قوللریه درویش پاشاطرفدن مشترک‌تمهیر ایدیلور و متعاقد در سعادت‌دن بر اثری کلوب صاحب‌لرینه اعطای ایدیلور ایدی . محمد بک ایسه موسوس بر آدم اولدیگندن روم قلعه‌یه عزیمت ایلسنه انتظار اولنور ایکن کیجه‌لین برادرخی واولاد و عیانی آلوب تیک اوست طرفندن اولان قپولی در بندیته چیهرق اولاشی اغالریله مخابریه باشلامش و نیک اهالیسنه دخنی بر لکنده حرکت ایللری تکلیف ایلش ایسه‌ده کندو اتباعیله براز شقاوت پیشه‌لردن بشقه کیمسه کندو سنه پیرو اولماشیدی . متعاقباً اظهار ندامت ایلیفرک اردواکاهه کلوب دخالت ایلدی . دخالتی قبول اولنده لکن کندو سنه آرتق رتبه و مأموریت ویریله‌میه‌جکی افاده اولنقدده انتاکیه‌ده اقامته رخصت ایستمکله شهریه بیک غروش معاش تحصیص اوله‌رق انتاکیه‌یه کوندرلادی .

پاشو بک بووجهله خصمته غلبهدن منون اولهرق دبدبه سیله البستانه کیدوب
اجrai حکومته ياشلامش و پوچی باشیق روئی دخی درسعادتن کلهرک کندوسنه
کوندرلشن واوده صدق واستقامت ایله خدمت ایلیه رک مؤخر اکندوسنه میرالاص الق
رتبه سی دخی قیرلشن در .

بواشاده فرقه اصلاحیه اطنهدن بوز الی و طرسوسدن یوز که جنا ایکیوز
الی بار کیر خدمت مقتخره اولق اوزره کلشد. و حلبین بر مقدار ضبطیه ایستلمش
ایدوکندن بر سواری ضبطیه یوز باشیله برمقدار ضبطیه کوندرلشیدی. بویوز باشی
محمد چاوش دیو معروف اولان برکره باران دیده و هر طرفک اسواله و قوافی و تمام
بزم ارادیغمز ادم اولوب طوغزیسی فرقه اصلاحیه تک چوق ایشنه یار امشدر. حلب
وجوهندن و معلومات محلیه ایمیاندن بر ذاتک دخی فرقه معینده بولنسی تنسیب
ایله حلب والیسنه اشعار اولنمش ابدوکندن حلب ایالی مجلس کیری اعضا سنند
ویسی افندی کوندریلوب. نواحیدن ذخیره و ادم جلی کی ایشلرده بو داتدن دخی
چوق استفاده اولمشدر .

فرقه اصلاحیه مفرزه سی قواندانی اولان میرلوا قورت اسماعیل پاشا قوزان
شرق جوارنده واقع مغاره ناحیه سنه کلشیدی بروجه بالا اسکندر وند او طرفه
کوندرلشن اولان حسین حسنه افندی دخی قوزان ایچندن مرور ایله اسماعیل پاشا
زدینه کیدوب کلورکن قوزان شرقی اغاسی یوسف آغا یه مسافر اولوب بر مدت
آنک یانشده قاله رق اول حوالی اهالیستک احوالنه کس. وقوف ایش اولندی غاله
یوسف اغا طرفدن کندوسنه ترفیق اولنان خلیل افندی نامنده بربله چقه کلدی.
خلیل افندی یه اکرام اولنهرق اعاده اولندی . بوکره قوزان غربی اغاسی احمد اغا
(حالا طرابلس غربده بوئنان احمد پاشا) طرفدن دخی حافظ علی افندی نامنده
بری کلوب کیتدی .

بوتحقیقاتدن حاصل اولان معلوماتک خلاصه سی بوایدی که قوزان اهالیسی متدين
واهل عرض آدمدر اولوب اورایه واردیغمزده و قوعی ملحوظ اولان محاریه قوزان
اوغللری حکومتیه اوله حق بوایسه اساسنیز بر حکومت متغلبانه اولدیغندن هدم
اولندی غالی حکومت سنه نک قوجاغنه دوشو ویره جک اما کاور طاغد
قریب الظهور اولان محاره لرمن هپ حیادید و قطاع طریق وغیرت دینیه دن عاری

اشقیای اهالی ایله او له جق . افراد اهالی ایله حرب ایسه نقدر مشکل او لدینی بیاندن مستغیر و بلطفة تعالی کاور طاغی اشقياسی تدمیر او لندینی حالده قوزانک اصلاحی اسهل او له جنی اکلاشیدی . وا لوونقه قدر قوزان اهالیستنک قولاقلری طول دیرملق و اصلاحاته حاضر لامق اهم او لغله بوكا دائر اولان اسبابه تثبت ایدلای .

اوته دنبرو قائمقام ایله میرالایله بک ویکباشیلره اغا و فقط مکتبدن چیقاتلرینه اندی دنیوردی . بوکره با اراده سنه فیابعد ارکان حرب بیکباشیلرینه دخنی بک دنیلمک امر او لغله ارکان حرب بیکباشیلرندن اولان سریاور چاکری سالف الدنک حسین حسنی افندی یه دخنی اندن صکره بک دنیلمشد .

خاسه و عزیزه قضالری بروجه بالا تنظیم او لندقدن صکره کاور طاغنک جانب شرقیسنه بولنان و کنار ناحیه‌لری دنیلن کرد ناحیه‌لرینک اصلاح احواله تثبت قیلمشد .

شویله کاکیاز ناحیه‌سنه متصل او لان کرکوتلی ناحیه‌سی اهالیسی صورت اطاعتده بولنسلر ایسه ده دلی خلیل بروجه بالا بوناحیه‌نک ایچروسنده و او لاشلی طاغلرینک اتصالنده واقع قیاباشی نام قریه‌یه التجا ایتش او لدینگدن جو قریه اهالیسی علنا حال عصیانده ایدیلر .

کرکوتلی ناحیه‌سنه اتصالنده بولنوب او لاشلی طاغلرینک ایچنے کیرمش او لان چرچیلی ناحیه‌سی ایسه اشقيا او جانی او لوب بورایه اطرافدن کلوب تجمع ایتش حیادید و اشقيانک مقداری یولوزدن زیاده ایدی و چرچیلی اهالیسی اکینلرخی طوپلایوب و چوالرینه طول دیروب ده او لاشلی طاغلرینه چیقمق نیتنده او لدقیری تفرس او لندی حالبوک چرچیلی ایله کرد طاغی ارمه‌سنه دومدوم اووه‌سی دیومعروف او لان پک واسع بر اوه دلیکانی عشیرتنک قیشهه یری او لوب بوسنه عشیرتلر یایلاهه کیستکدن منع او لغله دلیکانی عشیرتی بوراده خیمه نشین ایدی و سکز اویماعه منقس برسیوک عشیرت او لدینی حالده ذخیره‌یه محتاج ایدی و بونلرک چرچیلی پیشکاهنده و مرعش جاده‌سی او زرنده واقع نیغولی قلعه‌سی جوارنده اسکانلری متصور او لغله چرچیلی اکینلرینک دلیکانی عشیرتنه قالدردلسی ایجاد حاله موافق کورلش ایدوکنندن چرچیلی او زرنده او ج بلوک سواری وا وج طابور پیاده عساکر نظامیه سوق ولنوب مرسل زاده مصطفی بک دخنی آنلره مقدمه‌جا لیش اولق او زره بر مقدار

ریمانیه اتلوسیله انلره ترفیق او لخشیدی. مصطفی بک نیغولی قلعه سنه وارنجه چرچیل اشقياسی چیقوب انى احاطه ايمشلر ايسهده عساکر شاهانه يتشوب اشقيايان پريشان واچيلرندن بعضيلرينى اسيرايمشلردر. ايشه بوصرهده دليلكانلىلر چرچيلينك اكينىنى طوبلايوب خيمه كاهلىرىنه عودت ايمشلردر.

بعده صفرك اون يشنجي جمعه ايرتسى كونى فرقه اصلاحىه ايله تىك پيشكاھندن حرکت ايله اوچ ساعت ايلىرسنده واقع كركوتلى ناحيهسى پيشكاھنه مواصالت ولندى. كركوتلى كوردلرى هر نقدر صوره اطاعتده ايسهلرده وخشى آدملاولدقلىرندن طاغلره فرار ايمشلر ايدى. لكن بروجە بالا چرچىل يې كىدرك ریمانیه اتلوسى زكىدەك تارلاسنى چىكىنه مىش و اكينىنى اتلرىنه يدرمش اولدقلىرندن ساحى بر تقرىبلە فرقه اصلاحىه كلوب اشتاكا ايسكلە مصطفى بىكدىن سؤال اولندقدە نصلسە اتلولر و تارلايە اوغرايوب چىكىنه مىش اولدقلىرندن افزىدە اكينىرى حيوانلىرىنه يدرمش ولدقلىرىنى امتراف ايسكلە اكينىرى كشف ومصطفى بىك تضمىن ايتدىرلدى.

اول حوالى اهالىسى بولىه براثر عدالت كورمه مىش اولدقلىرندن طاغلره فرار جمىش اولان وخشى كردىلر هان يرلو يرىنىه اينمرك پىدرپى اردو كاھه كلوب كىتمك سربستجه ما كولانت و ساۋە تىروروب صاتىغە باشلامشلر و متغلبەدن اولان اغالاردىن بىكلەرن نفترت ايلىھر ك جانب حکومتە ميل و محبت ايمشلردر.

بر كىچە كركوتلى پيشكاھنە بىتوتت اولندقدن سكرە فرداسى چرچىل ناحيهسى يشكاھنه واريلوب نیغولى قلعه سى جوارندا نصب خيام اقامىت اولندى. نیغولى لمعهسى مرعشىن عىميق اوەمنە و چقۇرماوەدن عنزى يە و كلىس و عىنةتاب و حلب طرفلرىنى يىدىن يوللرك تقاطع نقطە سىنە واقع اوھرقى بىحوالىنىڭ كايىدى متابىشىنە بىر موقع بىھم اولملەھەن قىشلە اولىق اوززە بوقلعەنڭ تعميرىنىه و كركوتلى جەتىدە واقع لمعه يە ناظر اولان و چرچىل بوغازىنە بولنان تېھلەر بىر قلعە انشاسىنە و بىر طرفدن خى كركوتلى ناحيهنىڭ تحرىر نفوسنە باشلاندى.

نيغولى قلعه سى تعمير اولنوركىن دىوارلرندە اىكى نوع طاش بولندى بى اصل تانڭ طاشلىرى كەپك عتىق اولدىغىندن اشنبوب سونكىر كې دليل دشىك اوللىشىدى يىكىرى سكرە و قوع بولان تعميرىنە علاوه اولنان طاشلاركە اولكى طاشلەر نسبتە كى اولدقلىرى لەىلمائىنە معنوم اولدى. ايشه بو يىكى طاشلاردىن بىرىنىڭ اوززەنە

لسان یونانی او زرہ حکوک ایک سطر بولندی بر سطرينک بعض محللری بوزوق اولدیندن او قونه‌مدی . دیکر محللری او قونوب ترکه ترجمه‌ی (اسکندر بوراده جزا قانونتی تأسیس ایتدی) دیمک اولدینی جهته بو قلمه پاک عتیق بر شی او لوب مسرو زمان ایله خراب اولغله اسکندرک انى تعمیر ایتش او لدینی اکلاشدی .

تاریحچه معلومدرک اسکندر ابتدا ایاس ایله پیاس ارسنندہ دارا ایله حرب ایدوب دارا بوزلقدن صکره اسکندرون طریقیله بیلانه چیقوب بوغازلری طوئش ایسده تکرار بوراده دخی بوزلقدن صکره ارتق ایرانیلر اورالرده طورامیوب بابله طوغری فرار ایتمشلردر ایشته اولوقت اسکندر عمیق او هسته ایتوب بابله عزیتنده بو قلعه‌یی تعمیر ایتش او لسی وارد خاطر اولور بعده خراب اولغله بو کرم بز دخی انى تعمیر ایله قیشله اتخاذ ایتك واول طاشی ده اوراده حفظ ایتدردک .

بروجه بالا نیغولی قلعه‌سنک تعمیرینه ابتدار ایله برابر کاور طاغنک جانب شر قیسندہ بولنان کرد ناحیلری و کرد طاغنک مرعشہ مضاف او لان کفردیز ناحیه‌سی و دومدوم او هسته متعدد قریلر تشکیل ایدن دلیکانلی و چلیکانلی عشیرتلری بر لشیدریلرک بر بیوک قضا تشکیل و اصلاحیه تسمیه او لندی . و بوضایه مرکز اولق او زرہ نیغولی قلعه‌سی جوارنده بر قصبه انشاسنه و حکومت قواناغی بناسنه باشلاندی . دلیکانلی و چلیکانلی اغالرندن بعضیلری بر مقدار خانه‌ایله اشبو اصلاحیه قصبه‌سندہ اسکان قیلندي و بوراده بر مجلس تشکیل او لنوب اعضالغنه دلیکانلی بوی بکیسی حسین اغا و چلیکانلی عشیرتی و کفردیز ناحیه‌سی اغالرندن بر ذات تعین او لندی . و اصلاحیه مرکز و مرعش منصر فلغه مربوط اولق او زرہ خاصه و عزیزیه و بولانیق قضالری بورایه الحق ایله بر سنجاق قائم‌مقاملىقی تشکیل و مرعش طرفه گلش او لان مهاجرین ایچدە قبار طای علماسنند جعفر افندي نامنده بر ذات بولغله شهریه بشیوز غر وش معاش ایله اصلاحیه مفتیلکنه تعین او لندی و پیاس سنجاغى قائم‌مقامى شوق افندي اصلاحیه سنجاغى قائم‌مقاملىقنه نقل ایله پیاس قائم‌مقاملىقنه دخی حلب مجلس کیرى اعضا‌سندن او لوب فرقه اصلاحیه معیننده بولنان ویسی افدى مأمور ایدلدى .

خاصه‌ده ایکن اکاز بکلری اردو کاهه کلوب کیتیلر فقط رئیسلری و الک اختیارلری او لان احمد بک کله‌مش ایدی . چونکه کندوسی ساکن بر ادم اولغله

ایشی کندوستنک برادرزاده‌سی و شریک نفوذی اولان علی بک الله چمشیدی. بناءً علیه علی بک دیگر بکله برابر کلوب کورشمیش ایدی . و احمد بک ضرور سر برآم او لدیفتان آرقه‌سته دوشلمدی و علی بک بشیوز غروش معاش ذاتی تخصیص ایله موقتا فرقه اصلاحیه معینتده یقونا مشیدی . بوکره اصلاحیه ایکن احمد بک چقدادی . سبب تاخری سؤال او ندقده دیدی که (بخواهی‌دن چوق اردولر کلوب چکدی بو ارتوده کلوب چکر . بن کندی حملده بر ادم شیخ‌ضمجه موجب مسئولیت اوله‌حق برایشده بولندم اردوده نهایشم وار دیدم . صکره کوردم که نیغولی قلعه‌سی تعداده باشد) دیگر . اکلادم که بو ایش اساس‌لیدر . زیرا بو خوانیک کلیدی بوراسیدر . بز بخواهی‌نک بیوکلرندن بولنمش باشلو باشمه حکومته الشمشز اخاذ اولنان اصول اداره نظرآ بزرگ بورالرده اقامتمز مناسب اولیه‌حق بنده اولاد و عیالله حلبه کیدوبده عمری اوراده چیرمک ایسترم فقط اوراسی بربیوک شهر در حساب ایتم اوراده چکنم اچون شهریه طقوز یوز غروشه محتاج اوله‌حق بونی تخصیص ایدیگر بخده حلبه کوندریگر)

همان بیورلایس تحریر و تمہیر ایله کندوسته تسلیم او ندق ایستدیک کون حلبه کی . دیو عودته رخصت ویرلدکه احمد بک (بن ارتق اکباره عودت ایله‌م بخی بورادن حلبه کوندریگر) دیگه در حال لزومی قدر نقلیه حیواناتی تریه ایدی‌لوب واولاد و عیالی اکباردن کتو دیلوب جمله‌سی حلبه کوندرلایلر .

چرچیل ناسیه‌سته اولان بیانگیر بو اشناهه چیل باوروسی کی اطرافه طاغی‌لیش و مجمع اشقا اولان قریه‌لر اهالی‌سی اولاشی طاغلرینه چیتمش اولدفترندن بو قریه‌لر احریاق بالنار ایدماتن و اضرافده قالان چیوک قریه‌لر اهالی‌سی یرلرنده قالمگه انلرک نفوسي تحریر ابدله‌در . و کرکوتلی ناحیه‌ستک و بعده بیکر کرد ناحیه‌لرینک تحریر نوسلری ختم بود . قده اصلاحیه‌ده قرعه‌لری چکلمشدر .

الحاصل کاور ملائمه‌نک جانب شرقيسته واقع کرد ناحیه‌لری هب تحت الضباطه الندی لکن دلی خایل قیا باشی قریه‌سته کمین کید اختفا اولنله ای بحواله برافق جاؤ دکر ایدی، و ائک اوزرینه وارلسه مرسل زاده مصطفی بک ایله‌معینتده بولنان اکباری علی بک . ائک علینده اعمال اونق لازم کلوب بوایسه جای دقت برکیفت ایدی زبرام مصطفی بک همشیره‌سی دلی خدلماک زوجه‌سی و دلی خلیلک همشیره‌سی

علی بکل زوجسی ایدی . ومصطفی بک امینتر وار ایسه‌ده علی بکدن امین دکل ایدک . حالبوکه قیا باشندک مداخل و مخارجی اک اعلى بیلن علی بک ایدی . و دلی خلیلک فنی کوشه و بوجاقده اولدیغی الحق او بیله بیلیوردی . بناءعلی ذلك کیجه‌دن اوچ طابور ترتیب و قبل الفجر قیاباشنه سوق او لنوب علی بک دخی برمقاد قولری باغانه‌رق قلاوزلق ایشنده استخدم ایله عساکر شاهانه علی الصباح قیاباشنی باصدیلر وهله اولاده دلی خلیلک یاننده کی اشقیا مقاومته جرأت ایلشلر ایسه‌ده عساکر شاهانه‌نک هجوم واقتحام دلیرانه‌لرینه قارشو طوره‌میوب صارپ یولردن اولاشلی طاغلرینه صعود ایلشلر او صرده‌ده دلی خلیل دخی یالین ایاق باشی قباق اولاشلی طاغلرینه چیقوب دده‌بک کی علی بکر او غلنہ دخیل دوشمشدر . لکن حیوانلری و اగرلری واشیای سائره‌سی عسکر طرفندن اغتنام او لنشدیر . دلی خلیلک والده‌سی واول حوالینک بیوک بله‌سی اولان خاتم ایکی قضا قورشونیله التد و فالچه‌سندن یاره لنشدیر . مصطفی بک هشیره‌سی و دلی خلیلک زوجسی اولان خاتم ایسه قوجه‌سندک اک اعلى آته سوار اوله‌رق طاغه صاروب براز یول آمش ایسده حیوان کیده‌میه‌جک صارپ یرله وارنجه بیچاره آت دوشوب یوارلاندیغی صرده خاتم ایاق‌لری اوزنکیدن چیفاروب طاشره طوته‌رق و کلک کی سکرک او لاشلی طاغلرینه صعود ایله قوجه‌سنه ایرشمشدیر .

شو حاله کوره ارتق اکبازلی علی بک معیته بولنسی مناس او لمیه‌جفندن مخصوص اولان بشیوز غروش معاشنى ادرنه‌ده المق او زره اورایه کوندرلیسیچون درسعادته کوندرلادی .

متعاقباً اولاشلی آغارندن قره‌یکیت او غلی و قیاق او غلی وجند او غلی فرقه‌اصلاحیه کلوب عرض مطاوعت ایلدیلر قره‌یکیت او غلی قدر آغانک قریمه‌سی اصلاحیه کلوب اولدیغندن اصلاحیه بدخانه پامق و هفتده ایکی کون کلوب کیتمک او زره اصلاحیه سنجاغی مجلسی اعضالغنه تعین او لندی .

هدف حرکاتز اولاشلی آغاری ایکن اوچی بو وجهله عرض انتیاد ایلش اولدقلرندن یا اکنر علی بکر او غلی علی آغا قالدی و اکرچه علی اغانک سائرله نسبتله اهون و اولدیچه سوز اکلار بر آدم اولدیغی خبر ویریلیوردی . لکن ایکی دخبلیغی

قدا ايدوينه مطاوعت ايلى قابئل و عشارىك عاداته مغاير اولديغىندن انى جراً تحت اطاعته آلمىدىن غيرى چاره يوق ايدى . قالدى كه قره يكىت و قىپاق و چند اوغلرى ذه مؤلفة القلوبدن اولوب على بكر اوغلى الله چىمەدجىه آندرك دوام اطاعتلىينه دە تامىلە امنىت اولنه مازدى .

اصلاحىيەدن هان يارپوزه چىقىلوبىدە اورادن على بكر اوغلى يوردى اوزرىيە حرکت اولنەن اكىرچە ايجاب حالە موافق كورىلىيوردى . لەن بىول پەن صارب اولوپ انى بروجە بالا مصرى ابراهيم پاشا و سكىرەدە چتال باش مصطفى پاشا تىخىرىه ايش اولدقلرىيەن بولانىق قضاسە چىقىلوبىدە اورادن طاخ صرتىلە طریق اسەل ارامق موافق حال و مصلحت اولەجقە مېنى اوائىل ربىع اولدە اصلاحىيە موقۇنىڭ محافظەسى اىچون بر طابور عساكىر نظامىيە بىغانەرق فرقە اصلاحىيە ايلە حرکت و خاناغىزى قرييەسى طریقىيە اصلاحىيە يە بش ساعت مسافەدە واقع و بولانىق قضاسە تابع و قىپاق اوغلى ناحيەسەنە متىصل اولان كىشىز نام قرييە يە چىقىلوب نصب خىام اقامىت اولنەن . و هان قره يكىت و چند اوغللىرى ناحيەلرنە دىخى قرعە كشىدە اولنەن اوزرە تحریر نفوسلرىيە باشلاندى .

اول حوالى اهالىسىنىڭ عسڪردىن كۆزلىرى يىلىملىش اولدىيىي جەتلەن كىشىز قرييەسى اهالىسى فرقە اصلاحىيەنڭ حرکتنى طويدقلرى كىيى قرييەلرىن ترك ايلە طاغلىرى چىقىمشەر و خرمنلىرىن يوز اوستەن براششىلار اورايە وارلدىيى كىي خرمنلىك مخافظەسى اىچون اطرافنە قره غوللار ترتىب اولنەن . بولانىق قضاسىنىڭ ھم خطىبى ھم مفتىسى اولان قىبىر افندى بعض وجوه و مختاران ايلە بورايە كەلدىكە كىشىز اهالىسىنىڭ كلوب خرمنلىرى دوكتىرى و ذخىرەلىنى آلوب صامانلىرىنى بىزه داتىمەلىرى اىچون انك واسطەسىلە خېر كوندرلەن . كويىلىر ايسە امثال سابقەسەنە قىاساً اردو اىچىندە قالان خرمنلىرىن خېر قلاماق فىكىيەنە ذاھب و خرمنلىرنەن مأيوس اولىشلار ايش بو خېر اوزرىيە قرييەلرگىچى جوارىندە كىپەر اوزرىيە يىنوب اوزاقدن خرمنلىرىنىڭ خالى اوزرە طوردىيىي كورنجە مع التعجب يواش يواش ياناشوب خرمنلىرى دوكتىلىر . و ذخىرەلىنى در آنبار ايدوب صانلىرىنى بىزه ويردىلىر . صەنڭ پارەسى ويرىلەجىك اولدقدە بو تارىخە قدر قضالىرنە پارمايلە صەبان صاتىلىدېنلىك امثالى اولدېغىندن پارە آلماق اىستىكلىرنە مەسىن و شەقە لەنڭ ساگ اولدەن . كندولە سە لە ئالفادە صەنڭ فىۋاتى اولدېغىندن

شاشيروب قالدىلار همان خاصه و اصلاحىه طرفانىنده فرقىجه صەنڭ معلوم و معىن اولان فيائىنە قىسا كىشىز قرييسي چەماقلرىنىڭ دىنى ئىملىكىنە كىندولىرىنە تادىيە قىلندى . بولانىق قصاصىنده ياخ و صوغان كى شىلر پاره ايلە آلتوب چەماقلەيەندن اومىثلاوار زاڭ حفندى دىنى بو وجھەم معاملە اولىنىدى . كاور طاغى اھالىسىنىڭ بورادە دىنى فرقە اصلاحىيەن كوردىكلىرى آثار عدالت و حقانىتە نظر تعجب ايلە باقوب حکومتە آشىغە باشلادىلار . بوصورتە يرلو اغالارك نفوذ متغلبانەلرىنە كوندىن كونە ضعف كىكىدە ايدى .

بروقتنىبو بولانىق قصاصى مىرىكىزىنە بولنان طابور بوكە كىشىز قرييسمە ورود ايلە فرقە اصلاحىيە مىلحق اولىدى . و بو اشنادە ارسلان پاشا ايكىويز بوقدر تەنگىن انداز كىرجى و چەرسەن ئاتولورى و الشكردىلى محمدىك اوچىويز قدر قارغىلى كىرد سوارلىسەلە فرقە اصلاحىيە وصول بولدىلار . جەلسى كىزىدە و مىضبۇط و قوماندانلىرىنىڭ امرلىرىنە مطیع عسکرلار ايدىلار ھەلە كورد ئاتولرىنىڭ چوغىنى عىشتەت بېكىرى و اغالارى اولىوب فەحرى اوھەرق عىشتەلەندىن بىرمىدار اتتو ايلە محمدبىك يانشە قاتىشىلار ايدى . حتى درىيم طاغى اغالارنىن مشهور محمود اغا دىنى بىرطاپىم آتولرىلە كەڭىش ايدى . انك غرضى ايسە شايىد فرقە اصلاحىيە درىيم طرفە كىدرىسە احوالىنە كسب و قوف اتىكىدىن عبارت ايمىش . مع ما فيه پىادەلر كىچىك كوجىلەت كىرى طاغى ئەلرندە محمود اغانك اون بش يىكىمى قدر شىشخانە تەنگىلى آتولرىلە كورنىسى كاور طاغى اشقياسە دەشت ويرمكىدە ايدى .

بولانىقندن طاغى ضىرتىلە طوغرى على بىكراو غلى يوردىنە حرکت متصور اىكىن بورادىن اورايان كىدىن يولك دىنى يارپۇزە اوغرىادىنى و كاور طاغىنىڭ چقور اوھ جەنتىدە واقع و پىاس سىنجاغنە تابع في ناحيەنى اولىوب بورادىن على بىكراو غلى يوردىنە چىقلىق دها سەھولتى اولىدىنى و عصات ھەر طرفەن تىضىق اولىنىش اىكىن بعض احتياجات ضرورىيەلىنى قى ناحيەسەندىن آلدەقلىرى او كىئىش اولىيەندىن بو ناجيە طوتلوب دە اورادىن عصات اوزىزىنە كىدىك اوزىرە قرار ويرلىدى .

چقور اوھ طرفە كىچىلىكى كى كافە مەعاملاتىز اطنه ايا تىلە اولە جەندىن حلب و مرعش ايلە قطع حساب اوئىنچ اوزىرە ھەر طرفەن اعلان كىفەت اولىنىدى . اصحاب مطلوب كىشىز قرييسمە كلوب الھەقلرى . نەدا و حوالە تسویە قىلندى . حلب

و مرعش طریقلریله ایلیشکلریمز کسیدی و خط رجمتیزک محافظه سنه مأمور اولان
مرسل زاده مصطفی بک ایله حلب ضبطیلری اعاده اولنديني کی حلب موقعی
فریقی سید پاشا دخی حلبه اعاده اولنوب فقط میرلوا یاور و حسنی پاشالر معینده
آليونلار . . .

یاور پاشا و اركان حرزيه رئيسی حسين بک بر بلوک سواری و ایکی طابور
پیاده ایله کشف ایچون قی ناحیه سنه کوندرلاری . میرلوا حسن پاشا دخی پیاسدن
اورایه کلوب بر لکده لدی المعاينه قی ناحیه سنت اردوکاه اتخاذی تنسیب ایدنیش او لدیغندن
رسیع اولک یکرمی بشنجی کونی فرقه اصلاحیه ایله کیشتر قریه سندن حرکت ایله
چقور اووه جهته اینلوب کیجه کیشتر قریه سنه درت ساعت مسافه سی اولان باج
بورنی نام موقعه بیتوت و فرداسی حاجی عثمانی قریه سنت اوست طرفنه نصب
خیام ایله موجود معینتم اولان طقوز طابور پیاده تعین ایدلار
شویله ک حاجی عثمانی قریه سی کاور طاغنک بروادیسنه براوچی چقور اووه بک
کنارنده اوlobe بر اوچی ده یوقارو طوغری او زانیش طولانی بر قریه اولمغله اوست
طرفنه و جانب جنوب غربیسنده کی صیرت او زانده چادرلر قوریلوب اطرافنده کی
تبهل طوتلاری و بوراده بر قیله انشاسنه باشلاندی ، سواری الای ایله کرجی و چرکس
و کرد سواریلاری دخی قریه نک الت طرفنه و چقور اووه دن محدود اولان دوز لکده
یرلشیدرلاری و هدف حرکاتیز اولان علی بکر او غلی هر طرفدن ابلوقه ایدلش ایدی .
بالاده عرض اولنديني او زره اركان حرزيه بیکباشیلرندن سریاور چاکری اولان
حسین حسنی بک قورت اسماعیل پاشا یانه کیدوب کلور کن عفو عمومی بیانتامه لرینی
نشر ایتدیکی صرده علماء و عشیرت کتخدالریله کوروشه رک افکار عامه ی خیلین
خیلی جلب و تأليف ایتش او لدیغندن قوزاندہ افکار عمومیه ایکی یه منقسم اوlobe
بر قسمی کاف الساقی قوزان او غنه تعمیت و دیکر قسمی فرقه اصلاحیه یه عرض
مطاوعت فکر نده بولمنش او لدقارینه بناءً قوزانک ایلر و کلنلرندن بعضیلری فرقه
اصلاحیه یه کلوب کیتمک باشلامشلار ایدی .

حتی قوزان شرق اغاسی یوسف اغانک برادری حاجی بک ایله قوزانک اک
بیوک قصبه سی اولان خاجین مفتیسی محمد افدى و قوزان شوقيک ایلر و کلنلرندن
بعضیلری فرقه اصلاحیه یه مطاوعت سبب سلامت و سعادت او له جنی یوسف اغا یه

اخطرار ايله نصيحت ايلدكىرنده مثمر او لمدىقىندىن انلرده قورت اسماعيل پاشا يانه واروب اورادن دخى فرقه اصلاحىيە كيشىز قرىيە سىنده ايكن كلوب افادە حال ايتىكىرنده يوسف اغا عزل ايله حاجى بىك قوزان شرق مدیرى نسب ايدىش و يوزنفر ضبطىه يازمق اوزرە كندوسته بىورلىدى ويرلىش ايدو كىندىن حاجى بىك ريفقلەلە برلىكده مغارە ناحىيە سنه وارنجە اسماعيل پاشا انك يانه بىر مقدار سوارى ترقيق ايله خاجىنە كوندرملە قصبه وجوار قرىيەلەر اهالىسى بالاجتماع حاجى بىك بىورلىدىسى او قنوب او دخى اجراي مأمورىتە باشلامش و بونك او زرىتە اسماعيل پاشا دخى مفرزە ايله قوزان شرقىيە كىروب خاجىنە برساعت مسافەسى او لان روم كوز او مەسىنە نصب خيام ارام ايلىشىر .

بو حاجى بىك ايله برابر قوزانه منسوب او لان تىكان عشير تلىندىن افشار عشىرىتى بى متوفى جركس بىك زادە حاجى بىك دخى برلىكده فرقە اصلاحىيە كەھرەك حکومت محلېدن شىكايىت ايلىشىدى .

شوپىلەك بالادە عرض او لىدىنى اوزرە كوجىيە عشىرتىر ايم صىفده يايلايە كىدوب كلورلار ايكن سېككلىرى يىلىرى تخريب ايتىكىرندن بشقە غصب و نېب اموال ايله اهالى مطىيە يە پاك زىادە اىصال خسار ايدە كلدكىرندن و ا كثىرىنىڭ يايلاقلرى او زون يايلا او لوب اورادە ايسە مهاجرين چرا سە اسكان او لىق دولتجە مقرر او لمدىقىندىن ھىشير تىر بوسنە فرقە اصلاحىيە جە يايلايە كىتمىكدىن منع او ئىشرارىدى . افشار عشىرىتى دخى چقور او مەدە قىشلە يوب يازىن او زون يايلايە كىتمىكدى اىكن او رادە كى يايلاقلرىنە مهاجرين چرا كە اسكانە باشلامش او لمدىقىندىن حاجى بىك كندى عشىرىتى او رايە جوار او لان صارىز اراضىسىنە اسكانە تىشت ايدوب بودە فرقە اصلاحىيە جە اتخا ز او لونان اصولە موافق او لمدىقە مبى حکومت محلې جە كندوستە تىپياتات كۆستىرلىك لازم ايكن بالعکس تصعيبات كۆستىرلىش ايدو كىندىن بوجە بالا فرقە اصلاحىيە كلوب عرخمال ويرمىكە كندوستى ايست ايسە او طرفە و ايست ايسە چقور او مەدە كى قىشلاق يوردىنە اسكان ايتك او زرە مخىر قىلىنده يايلا جەتى ترجىح اىتكەلە صارىز اراضىسىنە افشار عشىرتە تىخىيىصىلە اسكانلىرى خصوصىنە تىپياتات كۆستىرلىك او زرە لازم كەنلەرە تىخىرات يازلىدى و بوبابدە معاونت او لىق او زرە كىفېت قورت اسماعيل پاشا يە دخى اشعار ايدىلى .

جريد عشیرتی تحرلی یه نسبتلہ ضرر میز بر خلق اولوب فریم محاربہ سندہ درسعادتہ کلوب اردویہ کیتمش اولان قره فاطمه دخی بو عشیرتک بر اویاغنک کتخداسی ایدی فرقہ اصلاحیہ یہ کلدی کندوسته اکرام ایدلادی واسکان ایجون یر کوسترلادی :

تحرلی بوی بکیسی سلیمان اغا دخی ضررسز بر آدم ایدی لکن بر اویاغنک کتخداسی اولان قره کھیا بلک شریر بر آدم اولوب و تحرلی عشیرتی ایچنده تندز ایدرک تحرلی اشقياسنی باشنه طوبلایوب هر طرفه ایصال مضرت ایلدري و بروجہ بالا بوسته هب عشیرتلر یاپلایه کیتمکدن منع اولندقلری حالدہ قره کتخدا کندی اویاغنیه جقور اوهدہ هارونیه نام اور مانلر ایچنده کی قیشلاق محلنلن بولانیق قضاسنے چیقوب زورلا یه رق اوزوون یاپلایه کیتمک اوزرہ هارونیه دن حرکت ایلدیکنده وریلان امر اوزرینه بولانیقدہ کی طابور ان اوروب کیرو اعاده و برخیلی حیوانلری اغتنام ایتشیدی . بروجہ بالا کشف ایجون کیشزدن قی ناحیه سنه کیدن یاور پاشا و ارکان حرب رئیسی حسین بلک دخی اثنای راهده بر مقدبار تحرلی سواریسنه تصاصف ایله چارپشدقلنندہ بر سواری ملازمی و بر چاوش واکی نفر یاره نہش ایسده تحرلوردن دخی اون بش قدری مقتول و محروم اولمش و بر قاجی حیا الله کیرلش و برخیلی حیوانلری اغتنام ایدلش ایدی .

تحرلی وجريد بوی بکیلری و کتخدالری فرقہ اصلاحیہ حاجی عثمانی قریہ سندہ ایکن کلوب کیدرلر و کندولرینه عائد اولان ایشرلری رویت وتسویه ایدرلر ایدی فقط تحرلینک اک بیوک والک مضر اویاغنک کتخداسی اولان مرقوم قره کتخدا حرصنہ تابع اولملغله کلوب کورشمدی حالبوک بر فاقج دفعه اوریلوب بیوک و کچوک خیلی حیوانلری الله کچمکه محافظه اویسوردی و کلوب حیوانلری آمسی ایجون کندوسته خبر کوندرلش و تأمینات وریلش ایسده جنایات سابقسی چوق اولدی یفتندن کله میوب شورا ده بورا ده طولا شیوردی .

تحرلی بوی بکیسی سلیمان اغا تحف ولاابالی بر آدم اولوب برکون جلب ایله قره کھیا اویاغنک حیوانلری نه یا پھجزر کندوسی کلیور باری اصحابی بولسہ کده انلرم تسلیم ایسک دیدم . مکر اول کون سلیمان اغانک بر کدری اولملغله حد تیلجه ایشن دیدی که (افندیم نیجون بویله اولیه حق شیاری اعظام ایدیور سکر بو حیوانلرک قنی

صاحبلىقى صوربور سكز بۇنلارنىڭ تېرىلىرلىرىنىڭ يىلاڭىمىش حيوان يوقىرى شۇندان بوندىن اخذ و غصب اوئمىش ماللىرىن اصل صاحبلىقى اللهدىن بىشىق كېم بىلۇر شىمىدى عسکرلەرنە كىچى ئىنلىك اولقى لازىم كلور فقط مادام كە بوقۇر سراق ايدىبور سكز ويىر كە بىقايا منە محسوب ايدىك پىدە احسانە مستحق اوليمان تېرىلى عشىرىتە بىرايسىك ايدى بىلۇر سكز) سليمان اغانىڭ دىدىكى كې ياپىدق حیوانلىرى صاتدق ائمانى تېرىلى يېقايانى محسوب ايتىك .

سليمان اغانىڭ او كونىكى حدىتىنە كەنچە مكىر تېرىلى عشىرىتىنە قارىيلر قوجىلرىنى بوشامق عادت ايمىش شوپىلە كە قارى قوجەستە بن اندىن مەحظوظ دەكل دىو خبر كوندردىكى كېيى اندىن بوش اوولور مىش قوجەمى دە عشىرىتە اعلان ايدوب كىندوسىنى بىكىن برقارى وارمى دىوسسئال ايتىدىر مىش و برقارى چىقوبدە بن اذى بىكتۇرم دىرسە انكە تزوج ايدىمىش اول كون سليمان اغاى دە قارىيى اول وجهە بوشامش اولدىيغىندىن طولايى كىرى وار ايمىش .

مالك دولتىليه مالك ساۋىيە بىكزە من برايالت دىكىر ئايانە بلە بىرىنچاق دىكىر سىنجاغە اويماز انكىچىن دولتىجە موضوع اولان اصول و قاعدهلەر ھىرەدە مطرد اجر اولىنه مىور و بر والى يامتصرف واردىيىرىدە لا اقل بىرسە او تۈرۈب دە اھالىسىنىڭ اطوار و افكارلىقى او كەرە تېھىيە قدر ايل الىلە قوش طوقۇمە مجبور اولىور .

قى ناھىيىسى اھالىلىقى كچۈك على او شەرىيەنە تابع اىسىدە بورادە على بىكراو غىلنەكىدە نۇزى جارى اولىغىلە على بىكراو غىلنە و دىخىلىلە اولان دەدە بىكە مائىل اولىدەقلەرى دركار اىسىدە اردو كاھىز ئىنلىك اوستىنە اولدىيغىندىن ئاظەرا اطاعتە مجبور ايدىلر و بوراسى بولانىق قضاسىنە نسبتىلە دەكىزە دەقاقيب اىسىدە بىر طرفانە ختالاطلىرى واخىن و آغىطالرى اولدىيغىندىن اھالىسى حال و حشت و بىداوتىنە اولىوب مدار تىعىشلىرى حيوانات و اراضى مخصوصى ئە منحصر اولەرق بىلەنە پارە معامالەسى يوق ايدى . هەمە حەقىدى بىلە ندر بىلمىزلىرى . مع ما فيه اىچىلنىدە صارى كە وار سلان قورت اغا كې سوز اكلاڭ كىتىخىدا رەوار ايدى . و اطەندەن فرقە اصلاحىيە پىك چوق اصناف كلوب كىتمەك و هەشى كىتىرۇب صاصاغە باشلاقدەقلەرى كې كۆپلىر حتى پارەنەك يوزىنى كورمەمىش اولان چوجقلىرى بىلە پارەنەك قدرىنى او كەندىلىر مختارلىك چوجقلىرىنە بىخشىن و يروب

شورایه بورایه تحریرات مهمه کوندرر و پاره ایله ساعیلک ایتدیرر اولدق و طوغرلسی
چوق ایشمهه یارادیلر .

حاجی عثمانی قریه سی سرکز اولق اوزره قی ناحیه سی بر قضا اتخاذ و عثمانیه
تسمیه قیلنندی . واولادشیدن قره یکیت اوغلی ناحیه سی اصلاحیه قضاسنه و قیاق
اوغلی ناحیه سی بولانیق قضاسنه ربط اولندیفی کی چند اوغلی ناحیه سی دخی
عثمانیه یه پك قریب اولدیغندن اورایه ربط اولدی . و حاجی عثمانی قریه سیدن
ارسلان قورت اغا و اقیار قریه سی کتیخداسی واولادشیدن چند اوغلی عثمانیه قضاسی
مجلسی اعضالغنه تعین و تحری مدریلک عنوانیه باج بورنی محافظه سنه مأمور اولان
تحری لرستم اغا عثمانیه ده بولندیقه مجلسه داخل اولق اوزره اعضا دن اعتبار و هب
مجلس اعضالریه معامله تحصیص ایدلر .

بوائنا ده قارص ذو القدریه قضاسنه تابع و قوزان حدودنده واقع سوبناس ناحیه سی
بک کوکولی اوغلی احمد سوبناس ناحیه سنه سربوط یاغ باسان ناحیه سی کتیخداسی
کنج و غلان اوغلی احمداغا کی بعض ذوات فرقه اصلاحیه کلوب کیشمکه و اطراف
واکنافده بولنان عشاڑ بک و اغاری عرض مطاوعته باشلادیلر . بروجه بالا او جه
قورت اساعیل پاشا دخی قوزان شرقیه کیرمش ایدی لکن اصل قوت قوزان
غريبیده اولغله از تق اورایه وارمق زمانی کلديسهده اول امرده جمع اشقيا اولان علی
بکر اوغلی ناحیه سی ده اوروپ اوراده کی جمعیت شقاوی طاعتمق اهم والزم ایدی .
درویش باشانک طاغ محاربه لینده مهارتی مسلم اولوب انجق يولاری و شکل
وهیئتی مجھول و اورمانلوق وغایت درین وطار وادیلری حاوی و پك زیاده عارضه لی
اولان کاور طاغنده حرکت عسکریه نک نه مرتبه مشکل اولدیفی دخی بیانه محتاج دکلدر .
درویش باشانک طابور سچدی وضعیفلری اردوكاهده براغوب یولرینه صاغلام

نفرات آلدی جله سنه چاریق کیدردى و چانطه یرینه بور طغار حیق وردی . والتی
کونلک پکسما تلری ایله مقدار کافی جبه خانه لری بو طغار جیقاره قویدردى واو طاغدرده
آت ایشلمدیکنندن بیکباشلره قدر اصرارا و ضابطانی استزلره بندردى وبش قطمه
طاغ طوپلرینک ایکیسنی اردوكاهده براغوب اوج قطعه سنى و برهانی استزلره یوکلدو ب
حرکته مهیا اولدیفی صرده آرسلان باشانک آتلوری ده حرب ایمک اوزره طاغه
چیقمق ایستدیلر بو طاغلرده آت ایشلمز و سزک آتلر کزه طاغده ارپه بوله میز دیدیکمده

بز سردن اربه ایستمیز طاغده حیوانلر مزی اغاج پیراقلاری ایله بسلز ویمه جك بوله ماز ایسه ک اتلر مزی کسوب تغدی ایدرز دیدیلر اویله ایسه الله سلامت ویرسون دیدم .

بناءً عليه ربيع الاولك غرسی و آگستوسک اون ایکنجه نچشنه کونی آرسلان پاشا ایکیوز قرق نفر انداز کرجی و چرکس سواریلری ایله مقدمه‌الجیش او له رق طاغه صاردي . درویش پاشا دخى سالف الد کر سپکیار فرقه ایله حرکت ایلدی . عزیزه یعنی پیاس سنجاخى خاندانندن چچوک على اوغلارینک خصی اولان امام بک ایکیوز نفر پیاسلى پیاده عساکر موظفه و قی ناحیه‌سی اهالیسندن چند و قیاق و قره یکیت اوغلاری دخى برقاچ یوز اولاشلى ششخانه لیلر ایله برلکده حرکت ایلدیلر . وا کرچه بونلر مؤلفة القلوبدن اولوب کرکی کی کندیلریه امنیت او له ماز ایسه‌ده آنارک اشقيایه قارشاماری بزجه بیولک فائده ایدی . زیرا آنار عصات ایله برلشمالر تحریلی اشقياسنک و اطرافه طولاشان بر چوق شقاوت پیشمالک دخى طاغه چیقه‌جلقلاری و بو صورته ایشك آغیرلاشه‌جنی درکار ایدی .

قوللری قوماندان وکاتلیه اردوكاهده قالدم . فقط سفربر اولان عسکري تشیع ایچون آلتی بلوك پیاده آله رق ارقلرندن حرکت ایلیوب کنج اوغلان اوغلی احمد اغایی ده برلکده کوتوردم . ذروه جباله قدر چیقوب قارشو منده کی على بکر یاپلاسی اوزرنده جمعیت اشقيا کورندي . فقط آرمه زده پک درین وادیلر وارا ایدی . درویش پاشا طار بربیول اوزرنده عسکری صرسیله دیزوب سوق ایتدی . کندوسی ده ایدری کیندی . و برشخانه‌لی طوپک اغزینی یوقارویه قالدیروب آندردی دانه واروب جمعیت اشقيانک اورتمنده پاتلادی . یردن توز قالدردی جمعیت اشقيا طاغدی بوصرده اول وادینک اشاغیسندن یوقارو طوغری سکردو ب کیدن برخین سواری کورلادی . تحریلی اشقياسندن بر طاقنک جمعیت اشقيایه التحاق ایچون طاغه چیقه‌جلقلار ایشك دیو ایشتمش اول مدینه‌مدن بو سوارینک تحریلی سواریسی اولدینه ذاهب اولدم . دورینلر ایله نظر ایدرکن کنج اوغلان اوغلی دورینندن اعلى کورن کوزلریله کورروب ارسلان پاشا سواریسی اولدینه خبر ویردی . دورینلر منده انى تصدیق ایتدی . ارسلان پاشا سواریسی اشاغیدن یوقارویه سکردو ب هنوز کله‌نک قالدردینه توز بتوون بتوون زائل اولمند اوراوه واردیلر و اشقيا اوزرینه هجوم

ایتدیلر . اشقیا صارب طاغردن اشاغی طوغری فراره یوز طوتدقلرنده انلر دخی شاهین کبی سوزیلوب تعقیب ایتدیلر و کوزمزدن نهان اوlobe کیتیدیلر . مکر آت ایشله من یرله واردقلری کبی پیاده اوله رق قلیچ و قامه لری چکوب اشقیابی پریشان ایتشلر .

ایشته او صرهده علی بکر او غلی علی آذنک چکوك برادری اوlobe دلی فقی (فقیه) دیو معروف اولان احمد اغا بر قاج یوز اشقیا لیله عسکرک صاغ جناحدنه کی وادیدن چیقوب دمدار طابورینک اوزرینه آتش ایتدی . طابورک اوکندن کیدن جراح بیکباشیسی ایله بتن آلتی نفر او ریلوب دوشدی . طابورک بیکباشیسی ردیف افندی (مؤخرآ سرع عسکرا اولان ردیف باشا) بو هجوم ناکهانی اوزرینه نهیا به جفی شاشرمقله الازنی اویشدیروب بل بل باقینیوردی . بز دمدار طابورینه باقین ایدک لکن آرم زده حرکته مانع اوله حق عارضه وارایدی . چونکه کاور طاغنده بر چوق طار و درین وادیلر وارکه ایکی جبلک ذروه سنده کیلر بربرینک سسلنی شاشرمقله الازنی اویشدیروب بل بل باقینیوردی . ردیف افندی طابورینه یاریم واریله ماز دلی فقی ایله ارامزده بویله عارضه وارایدی . ردیف افندی طابورینه یاریم صاغ قومانده سی ویروب ده بر اتش ایتسه اشقیانک پریشان اوله جفلری در کار ایدی لکن کندوسی شاشردی عسکر ایسه امره منتظر طوریوردی دلی فقی ده ایستدیکنی نشان ایدوب اویوردی . در حال میرالای ابراهیم بک ایلرودن ایکی بلوک ششخانه می ابله کیرویه کلوب اشقیا اوزرینه آتش ایتمکه باشلاخیه اشقیا بوزلی اشاغی طوغری قاچدی لکن ابراهیم بک ششخانه فورشونلری متزلندن قورتلنجیه قدر چوق زده لندیلر . بو اراده درویش پاشا کیرو کلوب یارمولوی اعاده ایتدی . بزده اردو کاهه ایتبوب آنلری تیمار ایتمکه اهتمام ایدک بعضیلری قورتلدیشده جراح ایله بعض نقرات فوت ایماشلردر .

اول کیجه عناییه مختارلرندن بعضیلری چادره کلوب قوللریله کورشدکارنده ارسلان قورت اغا (بو طاغک آرتق ایشی بیندی . اولاشلیرک الا بیویک فندی اوزرلرینه کلن اوردونک اوکندن صاوشه رق ایچه ایلر و چکدکدن صکره صاغندن صولندن ارقه سندن اوروب شاشره رق منهزم ایتمک صورتیله اوlobe مصلویلری ده بیویله مغلوب ایتشلر ایدی . بوکون ابراهیم بک حرکتی بو تدبیری بوزدی آنلر

آرتق بوعسکرہ یاقلاشہ مازل) دیدی. واقعاً طاغلور او لو جمهله ششیخانه قورشو نولی بینک طادینی طاتقدن صکره عساکر شاهانه یه یاقلاشمادیلر.

قوزانده بولنان سر یاور چاکری حسین حسنه بک بروجه بالا درویش پاشانی تشیع ایچون طاغه چیقدیغمس کون عودت ایلیه رک قوزان غربی اغاسی احمد اغا (احمد پاشا) نک پدری عمر اغا و سیس مقتبیی محمد افندی و قوزان غربی نک بعض وجوده و معتبرانی وعشیرت کتخدالرندن ایدرو کلنلری و قوزان شرقی مدیرینک برادری خلیل بک ایله برلکدہ عثمانیه یه کلشلر ایدی. بروجه بالا عودت ایله اردواکاهه کلديکمده انلر ایله کورشدم و کندولری ایچون چادر قوردیروب درویش پاشانک عودته قدر مسافرة آیقودم.

قوللری هر کون اخشام صباح خسته‌لری و قرمغوللری و موقع عسکریه‌نی طولاشور و بورادده اختلاس وقت ایلیه رک مسافرلر من ایله کورشور و قوزانه داڑر بخشلر آچه‌رق ذهنلری داڑه‌انهیاده میل ایتدیره جک ادله‌اعنایه ایرادیله اوغر اشور ایدم. عمر اغا بو دور و حرکت چاکری یه مرافق ایدوب سبینی بعض رفقاسنندن لدی‌السؤال قوماندان پاشا طاغده حرب ایله مشغول اولدینگدن شمدى انک ایشنى قاضیعسکر افندی کوریور دیدکارنده یا مشیر پاشاده بویله طولاشور می دیو صور مشن. او هیچ طور ماز دیمشلر عمر اغا بوکا تعجب ایتدکده عسکره بویله باقلورسے ایش کورر دیمشلر کنج اوغلان اوغلی اوراده بولنگله ا GAM اردو بویله اولملی بو تدیرلره بو تریب لره نه بو طاغلر طیانور نه بزم طاغلر من قارشو طوره بیلور دیدکده عمر اغا‌لوت طوغربیسین. بنده تسليم اولمی او زره او غلم احمد اغا یه نصیحت ایلیه جکم. دکله من ایسه انى ترك ایله اردو یه کلوب کنندی حسابه اطاعت ایلیه جکم دیمش.

عمر اغا ملام و سوز آکلار بر آدم ایدی اما او غلی احمد اغا چین و خشین بر آدم اولدینگدن نصیحت قبول ایده جکی مشکوک ایدی. فقط اسکندر و ندن بورایه قدر ابراز اولنان آثار عدالت و حقانیت دن اهالی فوق العاده منون و منشکر اولوب پادشاه بزه بر کتاب ایله بر قلیچ کوندرمش کتابه او بانلره هیچ او بیانلره قلیچ دیو بیور مش سوزی هر طرفه شایع اولوب حسین بک ده بودرلو شایع‌لری قوزانک او ته طرفه قدر ایصال ایتش اولدینگدن احمد اغا اکر مقاومته قیام ایدرسه کندوستنک عساکر خاصه‌سی مقامنده اولان بر قاج یوزاتباعی ایله فله جنی سیاق احوالدن اکلاشیلیور دی.

ملت اسلامیه نه بیویاک ملتدر کرک نظامیه کراک باشی بوزوق عساکر اسلامیه
نه کوزل عسکردر وقت حضرده معاش و تعین ایچون صیزلانسلر بیله سفربر
اولدقلری حالده قوری امکنه قناعت ایدرلر . بزم باشی بوزوقلرمن تعینات آز
ویرلدی ياخود وقتیاه ویرلدی دیه ازعاجاتدن خالی اولمازلدی . بوکره اولاشلى
طاغلرینه چیقانلر کی چقور اووه جهتنده قلالان سواریلر دخنی پکساددن بشقه بشی
ایسته من اولدیلر . قوللرینه غیرت کاوب الدن کلدىکي قدر انلره ماؤکولات
وساٹ لوازمات کوندرمکده تجویز قصور ایتمد .

درویش پاشا علی بکر اوغلی یوردینه کیروب ایلری طوغر و حرکت ایلکده اولدینی حالده جوار قری و قضالدن ترتیب اولنان نفیر عام عسکرندن هرکون بزر ایکیشور بلوک ترتیب و اندرله برابر بزر قاله ذخیره و سائره سوق ایلردم . بوجهته درویش پاشافرقه سنک هرکون قوتی تازه لئوردی . و قی ناحیه سی اهالی سنک اطاعتلری پکده صمیعی دکل ایسدده عنینه دلیقانیلرندن اچه ایله جلب ایتدیکمز جو جقلر واسطه سیله هرکون و بعضاً ایکی دفعه درویش پاشا ایله مخابره و مراسله ایدردک . التونک نه اولدینی هنوز اوکرنش اولان کنجدل بزه پک کوزل خدمت ایلدیلر درویش پاشا اوردوا کاهدن طقوز ساعت قدر تباعد ایلدیکی حالده مخابره من منقطع اولمدى . درویش پاشا کوللی قریه سنه قدر اشقایی قووالادی اشقیا بیتاب اویش دده بک ایله خلیل امانسز قالش و بوجهته ایکیسى ده رای و امان دیلیوب درویش باشاده رای و امان و مرمله ایکیسو ده ھوب تسلم اولشلر .

علی بکر اوغلى علی اغا دخى بنم شىمى يە قدر مقاومت بوايى مسافرمك خاطرى ايجون، ايدى بىنده سزه دخالت ايلرم سزايشكىزه كېدىكىز بن بوراجه اولان ايلشكلرى تسويه ياتىدكەن صىكىرە يانكىزه وارىرمدىو درويش پاشايە خبر كوندرەمش وقوى سوز ويرمىش بولىه بر قورى سوزە تامىلە امنىت اولنەماز ايسەدە عسکر آچىقىدە وبولندقلرى طاغىلدە صفووق زىادە اولدىنى يىانىلە درويش پاشا بوخصو صدە رائى عاززانەمى استعلام يىتى. عسکرك يىدى سكز كون و كىجه آچىق صاچىق طاغىلدە حرب ايلە مشغۇل اولدىقلرى جەته ئەدارلارىنە كلوب دە دەكتەنلىرى لزومى و قوزان ايشلىرىنىڭ اهم اولدىيغى مطالعە ايدرك هان عودتلىرى مناسب كوردم. انك اوزىزىنە درويش پاشا عودت ايلە اردو كاھە تقرب ايلدكە استقبالە حىقدىق

دده بىك ايله دلى خليل سلاحلرى بىلدىنده اولىقلرى حالىدە باشىبوزوق سرکردىرى طورىندە عسڪرلە برابر كليورلاردى ائناي محابى بىدە الله كېن بعض اشقيا دنى اللى باغلو اولىقلرى حالىدە كتوريلاردى . عساكىر شاهانە دنى يوقارودن اشاغە مظفرا نە سوزىلەر كلوب چادرلارنى استراحتىه واردىلەر عساكىر شاهانەنك سرعتلىك و ككل انتظام ايله طاغىن ايندىكلىرىنى قوزانلۇر نظر تعجب واستحسان ايله تماشا ايتدىلەر عمر اغا و رفىقلرى درويش پاشا ايله كورشىدىرىلەكدىن صىركە حسين حسنى بىك ايله قوزانە اعادە اولىنىدىلەر . ايش انجق قوزان غربى اغاسى احمد افادە قالدى قوزان شرق اغاسى يوسف اغا اكىرچە كورنىشىنە بر طور سركشانە ايله طور مقدە ايدى دە يېرىنە نصب اولىنان حاجى بىك خاچىنە اجرای حكومت ايلكىدە ايدى مع هذا يوسف اغا دنى احمد اغانىڭ حركتىنە منتظر ايدى .

شوحالە كورە ارتق قوزانە عنىتمىز لازمەحالدىن كورلادى . واولا كشف ايجون اركان حربىدىن احمد مختار بىك (احمد مختار پاشا) بر مقدار سوارى ايله ايلرو كوندرىلدى . يول اوزرىندە قورى اوتلر پاك چوق اولىدىغىندىن يول اچق ايجون بعض مواقعىدە كى اوتلرى ياقق اوزىرە بر مقدار عسڪر كوندرىلىلى لزومى اشعار ايتىدەكە طقوز طابور پيادە و برالاي سوازى نظامىيە و بىخىلى باشىبوزوق اتلۇسى وايىكى يېكە قىرىپ نقلە حىواناتى ايله حرڪت ايدە جىڭ فرقىيە اوتلر كمان مىرور اولىسى جەلە منە بىعيد كورنىدى مع ما فيه مختار بىك اخطارى وجهەلە ايلرو يە بر مقدار عسڪر كوندرىلدى و اواسط رىبع الآخر دە فرقە اصلاحىيە ايله عثمانىدەن حرڪت وجهان (جىجان) نەرنىدىن مىرور ايله بر كىچە هېپتە قامەسى خرايمىسى جوارىندە وجهان نەرى كىنارىندە ور كىچە يېنە چقور اووه دە يېتوت قىلىنىدى و مختار بىك اشعارى تصديق اولىنىدى . اكىر اوچىلە كوندرىلىن عسڪر اوتلرى ياقوب دە يول آچىش اولىسىدى بواوت درياسى ايجىندەن كېمىكىدە چوق مشكلات چىكىلە جىڭ ايش .

(مايدى وار)

